

αἷα τις σιγηλὴ παρθένος τὴν ῥωμαλέαν θαρίστριν τοῦ πολιτισμοῦ Γαλλίαν, κατόπιν αὐτῆς σταχυολογοῦσα καὶ μεταδιδούσα οὕτω τροφῆς εὐχύμου τοῖς ἑφοῖς μέρεσιν, ἀπόστολός τε καὶ διδάσκαλος αὐτοῖς γιγνομένη ἄμκ τε καὶ ὁδηγήτρια πρὸς τὸν πολιτισμόν.

Ἐπέχομεν τοῦ ποιῆσαι τὴν ἀνάλυσιν ἐκάστου τῶν ζητημάτων, καὶ διότι τοῖς μὴ πω περὶ τὴν ξηρὰν καὶ καθαρῶς φιλοσοφικὴν τῶν νόμων ἐπιστήμην ἐνησκημένοις τῆς φίλης Πανδώρας ἀναγνώσταις ἤκιστα ἐπὶ χαρὶ ἠθέλομεν παράσχει ἔργον, καὶ διότι τοῖς περὶ ταῦτα μελετῶσι περιττὸν ἔσται, ἅτε αὐτὸ τὸ σύγγραμμά τοῦ Κ. Μάρκου Δραγοῦμη! δέον γὰρ ἔχωσιν ἐπὶ χεῖρας, τέλος δὲ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τοῖς περὶ τούτων συγγράψασιν ἐπίπονον ἠθέλεν ἀποδοῖν τῆς παλλιλλογίας συμπιπτούσης ἡμῖν ἐφ' ἐκάστου ζητήματος.

Παραίνομεν τὴν μελέτην ἡμῶν ταύτην εὐχόμενοι ὅπως καὶ ὁ νέος οὗτος βλαστὸς ἀπὸ τοῦ θαλεροῦ τῆς Γαλλίας δένδρου εὐστόχως μεταφυτευθεὶς ἐν τῇ πατρίδι καὶ καλλιεργηθεὶς, καρποφορήσῃ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλλάδος. Μάρκε Δραγοῦμη! ἀνδρίζου, ἡ πατρίς σε καλεῖ συνεργάτην τῶν τὸν καλὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζομένων ἀγῶνα, μέμνησο δὲ τὰ τοῦ Εὐριπίδου·

• Νεανίαν γὰρ ἄνδρα χρὴ τολμᾶν ἀεὶ.

• Οὐδεὶς γὰρ ὢν ῥάθυμος εὐκλεῖς ἀνὴρ,

• Ἄλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν.

• Μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει. »

Ἀθήνησι τῇ 25 Δεκεμβρίου 1864.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΦΟΡΕΙΑΣ.

Ξένος ἡμῖν, καὶ συνηγάγετέ με.

(Εὐαγγ. κατὰ Ματθ., ΚΕ'. 35)

Ὅτε μετὰ τὰς ἐν Συρίᾳ δυσπραγίας κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1860, πολλοὶ δυστυχεῖς χριστιανοὶ Σύροι κατέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Β. Κυβέρνησις θεωρήσασα ἀναγκάσιον ν' ἀναθέσῃ τὴν περίθαλψιν τῶν ταλαιπώρων τούτων εἰς τὴν πρόνοιαν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, συνέστησε τὴν ἐπὶ τῶν προσφύγων Σύρων ἐφορείαν, ἀρχομένου τοῦ Αὐγούστου, ὀνομάσασα μέλη τοὺς ΚΚ. Δ. Ὁρφανίδην, ἱατρὸν, Francois Lenormant, Γεώργιον Ι. Κλάδον καὶ Γεώργιον Τυπάλδον Κοζάκην (υἱόν). Μετὰ ταῦτα δὲ, ἐπειδὴ ἐκτὸς τῶν Σύρων ἤρχοντο καὶ ἄλλοι δυστυχεῖς χρι-

στιανοὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκίαν ἐλληνικῶν ἐπαρχιῶν, ἔμεινον δὲ καὶ τινες ἐκ τῶν πρώτων, ἡ Β. Κυβέρνησις ἐπεξέτεινε τὴν εὐεργετικὴν ἐντολὴν τῆς ἐφορείας καὶ ἐπὶ τούτων, καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν, τὸν Μάιον τοῦ 1861, ἐφορείαν ἐπὶ τῶν προσφύγων χριστιανῶν· προσέθηκε δὲ εἰς τὰ ἀνωτέρω μέλη καὶ τοὺς ΚΚ. Ἐπαμινώνδαν Κρεστενίτην, Βασίλειον Παγκώσταν καὶ Πέτρον Ι. Κλάδον.

Ἐναυλοῖ εἰσὶν εἰσέτι εἰς τὰς ἀκοὰς ὧν ἡμῶν κίφρικαλέαι ἐκείναι ἐκ Συρίας εἰδήσεις, αἵτινες καταβύθισαν τοὺς πάντας εἰς λύπην. Ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ βαρβαρότης εἶχον ἐξαναστῆ κατὰ τῶν ἀόπλων χριστιανῶν, οἵτινες ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα· καὶ ἐὰν ἡ εὐεργετικὴ ἐπέμβασις τῆς Γαλλίας δὲν ἐφθάνεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον τῆς ἐρημώσεως, ἴσως μέχρι σήμερον ἠθέλεν ἐντελῶς ἐκλαίψει ὁ Στυγρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς χώρας τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις, ἀναπολοῦσα μετὰ βαθείας θλίψεως τὰ λυπηρὰ ἐκεῖνα συμβάντα, εὐρίσκει ἀληθῆ παραμυθίαν εἰς τὴν δραστηριότητα, ἣν ἀνέπτυσεν ἀπέναντι τοῦ ἐλεθρίου φανατισμοῦ ἡ χριστιανικὴ ἀγαθοεργία τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης. Εἶναι λίαν παρήγορον, εἶναι ἄξιον τῷ ὄντι γενναίου καὶ συμπαθοῦς ἐnthousiasμοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἑλλήνος, τὸ ν' ἀναλογισθῇ τις, ὅτι κατὰ τὴν σκληρὰν ἐκείνην δοκιμασίαν, ἡ Πατρίς μας ἀπέδειξε διὰ πραγμάτων, ὅτι ἔχει ἀναμφισβήτητον ἀγαθοεργὸν ἀποστολὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἀποστολὴν ἀληθῶς χριστιανικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν. Καὶ τῷ ὄντι ἡ Ἑλλὰς παρέσχεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Συρίας οὐ μόνον πᾶσαν δυνατὴν ἀρωγὴν κατὰ τὰς δεινοπαθείας ἐκεῖνας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀληθὴς ἀπόστολος τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἐσκέφθη νὰ ὠφελήσῃ τοὺς παθόντας ἠθικῶς καὶ διανοητικῶς.

Ἡ ἱστορία θέλει μνημονεύσαι τὸ εὐγενὲς μέρος, ὅπερ ἔλαβεν ἡ Πατρίς μας εἰς τὰ Συριακὰ πράγματα. Ἀπέναντι τῶν ὀδυνηρῶν καὶ ἀξιοθρηνητῶν συμβάντων τῶν χριστιανῶν, ἡ Ἑλλὰς ἐξεπλήρωσε, κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων αὐτῆς, καθολοκληρίαν τὸ καθήκον της. Πρώτη ἤρξατο περιθάλλουσα πολυεδῶς τοὺς δυστυχεῖς Σύρους χριστιανοὺς, καὶ μέχρι τοῦδε ἐξακολουθεῖ ποιοῦσα τὸ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ αὐτῶν, οὐδεμίαν παραλείπουσα εὐκαιρίαν ὅπως εὐεργετήσῃ αὐτούς. Τὰ πρώτα βοηθήματα, τὰ καταφθάσκοντα εἰς Συρίαν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1860 διὰ τοῦ Κ. Francois Lenormant, ἦσαν ἐλληνικά· καὶ ὅτε οἱ εἰς Κεσρουὰν τοῦ Λιβάνου προσφυγόντες χριστιανοὶ ἐλλίματτον, ἐλληνικὸν πολεμικὸν ἀτμόπλοιο, πλήρες ἀλεύρου καὶ ἄλλων τροφίμων, ἦλθε καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς τῆς πείνης. Οἱ κατὰ Συρίαν πράκτορες τῆς Ἑλλάδος διεκρίθησαν εἰς τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας, διὰ τὴν γενναίαν ἀντίληψιν ἣν προθύ-

ρωσε καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ διὰ τοῦ κινδύνου τῆς ζωῆς αὐτῶν παρέσχον τοῖς δυσπραγοῦσι χριστιανοῖς. Τὸ κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Συρίας ἀποσταλὲν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον περιπλέον ἐλληνικὸν πολεμικὸν ναυτικὸν, ἐχρησίμευσεν ἐπίσης πολὺ, μεταφέρον χριστιανοὺς ἀπὸ ἐνὸς μέρους εἰς ἄλλο, καὶ χορηγοῦν τροφὰς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀντίληψιν. Οἱ εἰς Συρίαν ἀποσταλέντες Ἕλληνες ἱετροὶ Κ.Κ. Κουτουφᾶς, Βασιλείου καὶ Πριφτόπουλος μεθ' ὧλων τῶν πρὸς θεραπείαν ἀναγκάσιων, ὅπως δωρεὰν προσφέρωσι πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τοὺς πάσχοντας χριστιανοὺς, ἐξεπλήρωσαν καὶ οὗτοι ἄριστα τὸ καθήκον τῶν.

Βεβαίως ἡ ἀποτελεσματικὴ αὕτη ἐνέργεια ἐπὶ τῶν Συριακῶν πραγμάτων, ὁφείλεται εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν ἣν ἡ Β. Κυβέρνησις ἔκαμε τῆς σπουδαιότητος τοῦ καθήκοντος τῆς Πατρίδος ἀπέναντι τῶν περιστάσεων ἐκείνων, καὶ διότι καλῶς ἐνόησε κατὰ πόσον ἡ διαγωγὴ τῆς Ἑλλάδος ἐν αὐταῖς, ἐνδιέφερε τὴν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἠθικὴν αὐτῆς ἐπιρροήν. Μεγάλως δὲ συνετέλεσεν ἐπ' ἀγαθῷ εἰς τὰς περιστάσεις ἐκείνας, ὁ ὑπὲρ τῶν παθόντων Σύρων φιλάνθρωπος ζῆλος τοῦ βασιλέως Ὁθωνος καὶ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας.

Διὰ βασιλικῷ διατάγματι ἐκδοθέντος τὸν Ἰούλιον τοῦ 1860, ἐπροκαλέσθησαν αἱ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ συναχθεῖσαι συνδρομαί, ἐνεργηθεῖσαι μετὰ σπανίου ζήλου καὶ χριστιανικῆς προθυμίας. Ἄξιον σημειώτως εἶναι ἡ προθυμία μεθ' ἧς, οἱ λαοὶ μάλιστα τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος, ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν φιλάνθρωπον πρόσκλησιν τῆς Β. Κυβερνήσεως. Καὶ αὐτὸ τὸ σμικρότατον χωρίον τῆς Ἑλλάδος ἐφιλοτιμήθη νὰ προσφέρῃ τὴν ὅσολόν του, καὶ ὅπου δὲν ὑπῆρχον χρήματα οἱ χριστιανοὶ προσέφεραν βοηθήματα εἰς εἶδ' ὃ οἱ στρατιῶται συνεισέφεραν ὅλας τὰς μικρὰς αὐτῶν οἰκονομίας, καὶ δὲν ὑπάρχει τάξις κοινωνικὴ ἐν Ἑλλάδι, ἥτις νὰ μὴ αἰσθάνηται τὴν ἀγίαν χαρὰν ὅτι συνέτρεξε τοὺς δυστυχεῖς Σύρους.

Ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ 1860, ἤρξαντο προσερχόμενοι εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἰδίως εἰς Ἀθήνας, πλείστοι Σύροι. Καὶ ἐπειδὴ ἐπολλυπλασιαζέτο ὁσημέραι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ὁ τότε ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς Κ. Λυκοῦργος Κρεστένιτης, πρακτικῶς καὶ φιλάνθρωπως ἐσκέφθη, ὅτι ἡ ἀντίληψις καὶ ἡ περίθαλψις τοσούτων δυστυχῶν, καὶ ἡ ὑπὲρ τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν συμφερόντων αὐτῶν μέριμνα, ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ ἀντικείμενον εἰδικοῦ φιλάνθρωπου ἔργου. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, συνέστησε διὰ τῆς ὑπουργικῆς διαταγῆς τῆς 6 Αὐγούστου 1860 τὴν ἐπὶ τῶν Σύρων ἐφορείαν, περὶ ἧς ὠμιλήσαμεν.

Κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον ἀπὸ τῆς 10 Αὐγούστου, ὅτε ἤρξατο τοῦ ἔργου αὐτῆς ἡ ἐφορεία, μέχρι

σήμερον, περιέθαλψε περὶ τοὺς ἑξακοσίους πρόσφυγας Σύρους, ἐξ ὧν τοὺς τετρακοσίους πεντήκοντα διέθρεψεν ἀλλεπαλλήλως τὸ πρῶτον ἔτος πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ περὶ τοὺς τριακοσίους τοῦλάχιστον χριστιανοὺς, ἀνήκοντας εἰς τὰς ἐλληνικὰς ἐπαρχίας τῆς Τουρκίας (τὸ πλεῖστον Κυπρίους).

Ἡ ἐφορεία μετ' εἰλικρινείας σπουδᾶσασα τὴν ἐντολὴν αὐτῆς, παρητήρησεν ὅτι ὤφειλε νὰ προνοήσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν διχμενόντων ἐνταῦθα προσφύγων. Διὸ κατέβαλε πολλοὺς κόπους καὶ τοὺς μὲν ἐπησχόλησεν εἰς τὴν τότε ἐνεργουμένην ἐντὺς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ὁδοποιεῖαν, εἰς τοὺς βασιλικοὺς κήπους καὶ εἰς ἄλλα ἔργα, τοὺς δὲ εἰς τὸν στρατὸν ἐφρόντισε δὲ νὰ ἐφοδιάσῃ αὐτοὺς καὶ διὰ τῶν ἀναγκάσιων ἐργαλείων. Ναὶ μὲν τὰ ἀποτελέσματα τῆς προνοίας ταύτης δὲν ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς καταβληθέντας κόπους, διότι ἡ ἄγνοια τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθόσον ἀφορᾷ ἰδίως τοὺς Σύρους, αἱ ἀλλοῖαι ἑξεις τῆς ἐργασίας, ὁ πόθος τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα τῶν, ἡ εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον προσήλωσις, πάντα ταῦτα κατὰ μέγα μέρος οὐδὲ πέρωσαν τὰς γενομένας προσπάθειάς· καὶ οἱ πλείστοι τῶν προσφύγων ἐπανῆλθον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὰς ἐστίας τῶν ἁξίων ὁμῶς σημειώσεως εἶναι, καὶ πρὸς τιμὴν τῶν προσφύγων λέγομεν τοῦτο, ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς τῶν, διεκρίθησαν διὰ τὸν φιλήσυχον, εὐπειθῆ καὶ ἀγαθὸν αὐτῶν χαρακτῆρα. Τῷ ὄντι, ἡ παρουσία (εἰ καὶ ἐκ διαλειμάτων γενομένη) χιλίων διακοσίων περίπου προσφύγων, ἐλθόντων εἰς Ἀθήνας καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ πενταετίας σχεδὸν, οὐδ' ἅπαξ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ποινικὴν τινα καταδίωξιν. Τοῦτο βεβαίως τὴν ἀγαθὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων τούτων, τῶν ἄλλως καὶ νοῆς καὶ αἰσθήματος κεκτημένων. Ἀποκαταστάντας ὀριστικῶς ἐν Ἑλλάδι πρόσφυγας καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἔργου ἀποζώντας, ὑπολογίζομεν περὶ τοὺς πεντήκοντα. Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς ἀποκαταστάσεως, ἡ ἐφορεία ἐσκέφθη καὶ περὶ ἐποικισμού Σύρων ἐν Ἑλλάδι, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰθίου εἰσὶ πρὸ πάντων κτάρηλοι εἰς καλλιέργειαν τῆς μετᾶξης. Ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς καὶ τὴν κατ' εὐθεῖαν συνεννόησιν μετὰ τὸν τόπον, ἡ ἀποικία αὕτη δὲν κατωρθώθη, ἕνεκα τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης ὑπερβολικῆς δαπάνης, ἅμα δὲ καὶ διαφόρων ἄλλων δυσχερειῶν.

Ἡ προσέλευσις πολλῶν προσώπων, ἰδίως ὅτε προσέφυγον σωρηδὸν οἱ Σύροι κατὰ τὸ πνιγερὸν θέρος τοῦ 1860, ἠνάγκασε τὴν ἐφορείαν νὰ προσέξῃ εἰς τὴν ὑγεινὴν αὐτῶν χάρις δὲ εἰς τὴν περίθαλψιν καὶ τὴν θεραπείαν ὧν ἔτυχον ἐν Ἑλλάδι, ἡ κατάστασις τῆς υἱείας αὐτῶν ὑπῆρξεν εὐάρεστος ἐν γένει, καὶ ὀλίγοι ἀριθμοῦνται οἱ ἀποθνήσκοντες. Κατὰ τὸν

Αύγουστον τοῦ 1860, ἀκμάζοντος τοῦ καύσωνος, ὅτε ἤλθον ἱκανοὶ ἀσθενεῖς Σύροι, ἠδύνατο νὰ κινδυνεύσῃ καὶ ἡ δημοσία υἷς, ἐὰν δὲν ἐλαφρύνοντο δραστηρίως προφυλακτικὰ καὶ θεραπευτικὰ μέτρα. Οἱ Σύροι, ἠθικῶς καταβεβλημένοι ὄντες καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους μεταδόντες εἰς ξένον κλίμα, ἠδύνατο νὰ πάθωσι πολὺ ἔνεκα τῆς τότε μiasmatickῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιρῆς, καὶ νὰ μεταδώσωσι καὶ εἰς τὴν πόλιν τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν καὶ τὴν αἰγυπτιακὴν ὀφθαλμίαν, ὧν τὰ σπέρματα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν. Ἐν γένει δὲ καθόσον ἀφορᾷ τὸ θεραπευτικὸν μέρος, ἀφείλεται μεγίστη εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς ἰατροὺς τῆς Ἀστυκλινικῆς.

Πάντες σχεδὸν οἱ πρόσφυγες, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἐπανέκαμψαν εἰς τὰ ἴδια. Εἰς τὴν μεταγωγὴν τούτων συνέτρεξαν τὴν ἐφορείαν κατὰ πολὺ ἢ ἐν Ἀθήναις διευθύνσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοικῆς Ἑταιρίας, ὡς καὶ ἡ ἐν Πειραιεὶ διευθύνσις τῆς Ῥωσικῆς καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ τῆς Γαλλίας (*Messageries impériales*). Διὰ τῶν Ἑλληνικῶν, Ῥωσικῶν καὶ γαλλικῶν ἀτμοκινήτων, μετηνέχθησαν δωρεὰν περὶ τοὺς τετρακοσίους πεντήκοντα πρόσφυγες εἰς Σύρον, Χίον, Σμύρνην, Θεσσαλονίκην, Κωνσταντινούπολιν, Κύπρον, Κρήτην, Τρίπολιν, Μερσίναν, Βερυττόν, Ἰόππην καὶ Ἀλεξάνδρειαν, καταλαβόντες οἱ μὲν τρίτην, ὀλίγοι δὲ καὶ δευτέραν θέσιν. Ἐφωδιάσθησαν δὲ πάντες παρὰ τῆς Ἐφορείας διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων τοῦ διάπλου. Ἐκ τῆς δωρεὰν μεταφορᾶς ταύτης, ἡ ἐφορεία οἰκονομήσασα χρηματικὸν κεφάλαιον περὶ τὰς δώδεκα χιλιάδας δραχμῶν, εὐγνωμονεῖ πρὸς τὸν **K. Bourrée**, πρέσβυν τῆς Γαλλίας, καὶ τοὺς προϋσταμένους τῶν διευθύνσεων τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωσικῶν ἀτμοκινήτων **K. N. Νάζον** καὶ **Μιρόνοφ**.

Χάριν τῶν Σύρων, ὧν τὴν γλῶσσαν ἠγνόουν τὰ μέλη τῆς ἐφορείας, προσελήφθη διερμηνεὺς κατὰ τὰ πρῶτα δύο ἔτη ὁ νέος Ἀγάπιος Χατζῆ Ἰωσήφ Γεωργίου, τελειοδίδακτος τῆς φαρμακευτικῆς, υἱὸς τοῦ ἐκ Συρίας σεβασμίου ἀγωνιστοῦ Χατζῆ Ἰωσήφ Γεωργίου. Ὁ νέος οὗτος ὑπηρετήσε μετὰ μεγίστου ζήλου καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ἀπέκρουσε πᾶσαν προσνεχθεῖσαν αὐτῷ ἀμοιβὴν διὰ τοὺς ἀτρίτους κόπους, ὡς κατέβαλεν. Ἡ ἐφορεία διατηρεῖ εὐγνώμονα μνήμην τοῦ ἐνκρέτου τούτου νέου, ἀπαξιώσαντος πρὸ τριῶν περίπου ἔτων.

Ὅτε ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς προστασίας τῶν ἐνταῦθα προσφύγων ἡ ἐφορεία, ἐσκέφθη ὅτι συντελεῖ εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν ἐντολῆς τῆς Ἑλλάδος ἐνεργοῦσα πρὸ πάντων ὅ,τι δυνατόν ὑπὲρ τῆς ἐκπολιτίσεως τῶν ὁμοδόξων τούτων ἔνεκα ταύτου ἐφρόντισεν ὅσον ἦτο δυνατόν καὶ νὰ διαδοθῇ μετὰ τοῦ αὐτῶν ἡ χριστιανικὴ καὶ ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις. Διὸ παρέλαβε καὶ ἀποκατέστησεν ἐκ τῶν παί-

δων τῶν προσφύγων τεσσαράκοντα ἕνα, εἰκοσιμὲν ἄρρενας καὶ εἰκοσιένα θήλεις, εἰς διάφορα σχολεῖα ὡς ἐξῆς: τρία κοράσια εἰς τὸ Ἀρσακεῖον Παρθενγωγεῖον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, δώδεκα εἰς τὸ Ἀμκλίειον Ὀρφανοτροφεῖον, καὶ ἕξ ἐξωτερικὰς ὑποτρόφους: τρεῖς ἄρρενας εἰς τὸ Λύκειον τοῦ **K. Βάφα**, τρεῖς εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζῆ Κώστα, ἕνα εἰς τὸ Ἐκπαιδευτήριον τοῦ **K. Γ. Μανούσου**, καὶ δεκατρεῖς ἐξωτερικοὺς ὑποτρόφους. Ἐκτὸς τούτων, ἡ ἐφορεία εἶχεν ἀποκαταστήσει, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συστάσεως αὐτῆς, περὶ τοὺς εἰκοσι παῖδας καὶ ἐκ τῶν δύο φύλων εἰς δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ σχολεῖα. Ἡ ἐφορεία ἔκαμε καὶ τινὰς ἀποστολὰς βιβλίων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ἡγούν δώδεκα πλήρεις σειρὰς τῆς ὕλης ἐνικυσίου ἱερᾶς ἀκολουθίας εἰς διαφόρους ἐκκλησίας τῆς Συρίας καὶ Θράκης, βιβλία διδασκτικὰ δι' ἑκατὸν μαθητὰς δημοτικοῦ σχολείου εἰς Τρίπολιν, καὶ δύο κιβώτια περιέχοντα περὶ τοὺς διακοσίους τόμους ἐκλεκτῶν βιβλίων εἰς τὴν ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, παρὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ Πατριαρχικὴν Βιβλιοθήκην, καὶ ἐν κιβώτιον εἰς Ἀδυσσηνίαν. Ἡ ἐφορεία περιποιήθη ἰδιαιτέρως πάντας τοὺς ἐνταῦθα ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀνατολῆς προσελθόντας ἱερεῖς, ἐν οἷς καὶ τινὰς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Καθολικοῦ δόγματος ἐνὶ λόγῳ ἐζήτησε νὰ ὑπηρετήσῃ γενικωτέρας τινὰς ιδέας ἐπ' ἀγαθῇ τοῦ ἔθνους· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔσχε τὰ ἀπαιτούμενα μέσα πρὸς τοῦτο. Ἐκ τῶν ὀλίγων ὅμως γενομένων, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἀσφαλῶς καὶ τί δύναται νὰ γείνη εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ ἐφορεία ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (6 Αὐγούστου 1860 μέχρις 7 Ἰουνίου 1863), ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τοῦ κεντρικοῦ ταμείου, ἐκ τῶν συναχθεισῶν ὑπὲρ τῶν Σύρων προσφύγων συνδρομῶν, δραχμὰς 69, 707, 8, καὶ ἐκ τῆς γενομένης καταθέσεως ἐν τῇ ἐθνικῇ τραπεζῇ ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, τῇ εἰσπηγήσει τῆς ἐφορείας, πρὸς ἐκπαίδευσιν Σύρων ἐκ δραχμῶν 43, 495, ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1864 μέχρις 41 Νοεμβρίου 1864, δραχμὰς 8, 545· παρὰ τοῦ ἐν Παρισίοις ἔργου τῶν Ἀνατολικῶν σχολείων (*Oeuvre des Ecoles d'Orient*), διὰ τοῦ **K. Francois Le-normant**, μέλους τῆς ἐφορείας δρ. 1, 674, παρὰ τῆς μηχανοκράτου Πριγκηπίσσης Μαρίας Ἰψηλάντου δραχ. 5, 040· παρὰ τοῦ **K. Δημητρίου Ρίζου**, Γενικοῦ Προξένου ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ δρ. 370· παρὰ τοῦ **K. Δημητρίου Ν. Μπότση** δρ. 400· παρὰ τοῦ ἀνακτορικοῦ ταμείου τοῦ βασιλέως Ὀθωνος δρ. 350· παρὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ ταμείου τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας δρ. 735· παρὰ τοῦ ἀνακτορικοῦ ταμείου τοῦ βασιλέως Γεωργίου δρ. 300. Τὸ ὅλον τῶν χρηματικῶν τούτων

κεφαλαίων ἀναβαίνει εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 86, 824. Διὰ τῶν χρηματικῶν τούτων κεφαλαίων, ἀπένειμεν ἐπαρκῶς ἡ ἐφορεία πρὸς τοὺς προσφυγόντας, σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς των, τροφὴν, ἐνδυμασίαν, κατοικίαν, ἐπιπλᾶ καὶ σκεύη οἰκιακά, ἱατρικὴν θεραπείαν, τροφεία εἰς τοὺς ὑποτρόφους, βιβλία, ναύλους καὶ ἐξοδα ἐπανόδου, πρὸς τούτοις καὶ ἐξ ἑκατοντάδων δραχμῶν διανεμήθησαν εἰς τοὺς ἐν Συρίᾳ παθόντας διὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας. Καὶ διὰ μὲν τὰ κεφάλαια τὰ δοθέντα παρὰ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν, ὡς καὶ διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Lenormant διαβιβασθὲν ποσόν, ἐδόθη κατὰ καιροὺς πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ἰπουργείον λεπτομερὲς λογαριασμὸς μετὰ τῶν ἀναγκαιῶν ἀποδείξεων· διὰ δὲ τὰ ἐπίλοιπα ποσά, ἐδόθη λογαριασμὸς πρὸς τοὺς συνεισενεγκόντας. Ἐκτὸς τούτων, ἐστάλησαν εἰς τὴν ἐφορείαν καὶ διανεμήθησαν παρ' αὐτῆς βοηθήματα τινὰ εἰς εἶδη.

Τοιαῦτα ἐν συνόψει τὰ μέχρι τοῦδε ἐνεργηθέντα ὑπὸ τῆς ἐφορείας. Ὁ σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἀπλούστατος· ἐκπλήρωσις ἱεροῦ καθήκοντος φιλανθρωπίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἐν γένει. Ἀλλὰ καὶ οἷον ἂν ποτε ἄλλο ἔθνος πεπολιτισμένον καὶ χριστιανικὸν ἤθελεν εὑρεθῆ εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος, ἥθελε βεβαίως θεωρήσει καθήκον νὰ τείνῃ χεῖρα ἀρωγῆς πρὸς πάσχοντας χριστιανοὺς προσφεύγοντας εἰς αὐτήν. Τὴν ἱεράν ταύτην ἐντολὴν ἀναλαβοῦσα ἡ ἐφορεία, ἔκαμε μέχρι τοῦδε ὅ,τι ἠδυνήθη. Ἦδη δὲ ὀδηγουμένη ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων, σκέπτεται νὰ διατυπώσῃ σαφέστερον τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας τῆς, καὶ ἀναμένει μετὰ πεποιθήσεως τὴν ἀρωγὴν τῶν πλουσιῶν ὁμογενῶν, πρὸς ἐπιτυχίαν ἐργου ἐνδιαφέροντος τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 3/15 Δεκεμβρίου 1864.

N. N.

Συνιστῶμεν θερμῶς τῇ ἀνάγνωσιν τῆς ἀνωτέρω ἐκδόσεως πρὸς τοὺς φιλανθρώπους ὁμογενεῖς, καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν συνδρομὴν αὐτῶν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς

ΣΙΒΥΛΛΗΣ.

(Συν. Ἰδε τόμ. ΙΔ', καὶ ΙΕ' Φυλλ. 338, 340—354.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Β'.

Ο ΡΑΟΥΛ ΕΝ ΤΩ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΙΩ.

Ὁ Ραούλ εἶχε διέλθει δύο πικροὺς μῆνας. Εἰς ἄλλους καιροὺς ἡ θλίψις αὐτοῦ ἤθελεν εὑρεῖ στήριγμα εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἡθικὴν ἐνέργειαν τοῦ Γάν-

δρακος· ἀλλ' οὗτος κατείχετο τότε ὄλος ὑπὸ τινος τῶν μανιωδῶν ἐκείνων παθῶν, ἃ τινὰ δὲν εἶναι σπάνιον νὰ βλέπωμεν ἐκρηγνύμενα περὶ τὴν μεσημβρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, καὶ μάλιστα ἐν καρδίᾳ καὶ αἵματι παρθενικαῖς. Ὁ Ραούλ, καταλιπὼν αὐτὸν παραδεδομένον ὀλόκληρον εἰς τὴν Κλοτίλδην, κατέλιπεν αἰφνης τοὺς Παρισίους· ὡς ἡ Σιβύλλα, ἐζήτησε καὶ αὐτὸς τὴν ἐρημίαν· ἀλλὰ δὲν εὑρε καὶ τὰς αὐτὰς παραμυθίας. Εἰς αὐτὸν ἡ ἐρημία ὑπῆρξε κενὴ ὡς καὶ ὁ οὐρανός, ἡ δὲ πληγὴ αὐτοῦ ἀντὶ νὰ κλεισθῇ ἐφάνη ὅτι ἐξηγηριούτο. Ἡ διὰ τῆς ἐργασίας διασκέδασις ἐγένετο ἀδύνατος. Εἰκοσάκις καθ' ἡμέραν ἀπέβριπτε τὴν γραφίδα μετ' ἀηδίας, ζητῶν νὰ σβέσῃ ἐν καταχρήσει καπνίσματος τὰς καταβιβρωσκούσας αὐτὸν σκέψεις. Ἡ ἀνάμνησις τῆς Σιβύλλης, πάντοτε παρούσα, ἤγειρεν ἐν αὐτῷ τύρβην ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, ἐν οἷς πάθος, πόθος καὶ ὀργὴ θυσσεύοντο συγκατεμιγνύοντο. Εἶχε δίδει πρὸς στιγμὴν ἐν τῷ ἔρωτι τῆς νεάνιδος ταύτης, ἐν τῇ ἐλπίζομένῃ ἐνώσει αὐτῶν, ἐν τῷ μέλλοντι ὕπερ ἤνοιγεν αὐτῷ, τὴν πλήρωσιν ὀνείρου τινὸς εἰρήνης, τιμιότητος καὶ ἡθικῆς ἀποκαταστάσεως, ἐξ ἐκείνων ἃ τινὰ θέλγουσιν ἐνίοτε ζωηρότατα τὰς τεταραγμένας καὶ δυσηρεστημένας καθ' ἑαυτῶν ψυχάς. Οἱ λόγοι δι' οὓς ἡ Σιβύλλα διέσπασε τὸ ὄνειρον τοῦτο, οὓς ἄλλως τε ἀτελῶς καθ' ὅλου ἐγίνωσκεν, ἐφαίνοντο αὐτῷ παιδαριώδεις, ἄθλιοι καὶ σχεδὸν ἀσεβεῖς· ἔπειτα, ἐν ᾧ παρεφέρετο εἰς τὴν ἀγανάκτησιν ταύτην, ἡ εἰκὼν τῆς Σιβύλλης ἀνωρθοῦτο ἐνώπιον αὐτοῦ μετὰ τῆς παραδόξου αὐτῆς χάριτος, κομψῆς ἅμα καὶ καθαρᾶς, ἀγνῆς καὶ παθαινομένης, καὶ φλόγες διέβρεον τὰς φλέβας αὐτοῦ· κατηρᾶτο καὶ ἐλάτρευεν ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ τὴν θελκτικὴν καὶ βάρβαρον ἐκείνην νεάνίδα.

Τὸ ἐπιστόλιον τῆς ἐξαδέλφης αὐτοῦ Λευκῆς κατέλαβεν αὐτὸν οὕτω βιαίως τὸν νοῦν ἔχοντα. Ἡ νέα δούκισσα, ἀποστέλλουσα τὸ γράμμα αὐτῷ ὑπὸ τινος γυναικείας φιλοπαιγμοσύνης, οὐδὲ κἂν ἐφαντάσθη τὴν παράδοξον ἀπόφασιν ἣν ἐμελλε νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν Ραούλ ἡ κοινοποίησις αὕτη. Πρὶν ἢ εἴτι τελειώσῃ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐπιστολίου τῆς δούκισσης καὶ τοῦ ἐσωκλείστου γράμματος, εἶχεν ἀποφασίσαι περὶ τοῦ πρακτέου. Ἐπανῆλθεν εὐθὺς εἰς Παρισίους, παρεσκευάσθη ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς ἀναχώρησιν καὶ εἰς τινὰς προκαταρκτικὰς μελέτας, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Φερίας, τυραννόμενος ὑπὸ μυρίων ἀντιπάλων αἰσθημάτων, ἐν οἷς ἐκυρίευσεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κακοποιός τις καὶ εἰρωνικὴ ἀπελπισία.

Ἡ κακὴ αὕτη διάθεσις μετέδωκε κατ' ἀρχὰς σφοδρὸν τόνον εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ὁμιλίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ρενώ· ἀλλ' ἡ φυσικὴ αὐτοῦ γενναιοφροσύνη ἐξυπνίσθη εὐθὺς ἐνώπιον τῆς εὐγενοῦς καὶ συνεσταλμένης μορφῆς τοῦ γέροντος, καὶ εἴλκυσεν αὐτὸν εὐ-